අටුවා සන්න සහිත
ධම්මික සූත්‍රය

අටුවා සන්න සහිත

ධම්මික සූත්‍රය.

සමණ සාමීන්වහන්සේ නමක් ලවා

ශුද්ධකරවාගෙණ

අළුත්ගම

එච්. ජූලියන් ප්‍රනාන්දු

විසින්

කොළඹ ග්‍රන්ථප්‍රකාශ යන්ත්‍රාලයෙහි

මුද්‍රණය කරවනලදී.

ශ්‍රී බුද්ධවර්ෂ 2438.

ක්‍රි. ව. 1895.

ධම්මික සුත්තං.

නමො තස්ස භගවතො අරහතො
සම්මා සම්බුද්ධස්ස.

———ooo———

එවමෙමසුතං එකං සමයං භගවා සාවත්ථියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ—අථඛො ධම්මිකො උපාසකො පඤ්චහි උපාසකසතෙහි සද්ධිං යෙන භගවා, තෙනුපසංකමි. උපසංකමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි, එකමන්තං නිසින්නොඛො ධම්මිකො උපාසකො භගවන්තං ගාථාහි අජ්ඣභාසි—

1 පුච්ඡාමි තං ගොතම භූරි පඤ්ඤ
කථංකරො සාවකො සාධුහොති
යොවා අගාර අනගාරි මෙති
අගාරි නොවා පනුපාස කාසෙ.

2 තුවංහි ලොකස්ස සදෙවකස්ස
ගතිං පජානාසි පරායණඤ්ච
නචත්ථි තුල්‍යො නිපුණත්ථ දස්සී
තුවං හි බුද්ධං පවරං වදන්ති.

3 සබ්බං තුවං ඤාණ මවෙච්ච ධම්මං
පකාසෙසි සත්තෙ අනුකම්පමානො
විවත්තච්ඡද්දොසි සමන්ත චක්ඛු
විරොචසි විමලො සබ්බලොකෙ.

4 ආගඤ්ඡි තෙ සන්තිකෙ නාගරාජා
එරාවණො නාම ජිනො'ති සුත්වා
සො පි තයා මන්තයිත්වා ජ්ඣගමා
සාධූ'ති සුත්වාන පතීත රූපො.

5 රාජා'පිතං වෙස්සවණො කුවෙරො
උපෙති ධම්මං පරිපුච්ඡ මානො
තස්සාපි ත්වං පුච්ඡිතො බ්‍රෑසිධීර
සොචා'පි සුත්වාන පතීත රූපො.

6 යෙකෙචි මෙතිත්ථියා වාදසීලා
ආජීවිකා වා යදිවා නිගණ්ඨා
පඤ්ඤාය තං නාතිතරන්ති සබ්බෙ
ඨිතො වජන්තං විය සීඝගාමිං.

7 යෙ කෙචි මෙ බ්‍රාහ්මණා වාදසීලා
වුඩ්ඪා චාපි බ්‍රාහ්මණා සන්ති කෙචි
සබ්බෙතයී අත්ථබද්ධා භවන්ති
යෙචා'පි'ඤ්ඤෙ වාදිනො මඤ්ඤමානා.

8 අයං හි ධම්මො නිපුණො සුඛොච
යො යං තයා භගවා සුප්පවුත්තො
තමෙ'ව සබ්බෙ සුස්සූස මානා
තං නො* වද පුච්ඡිතො බුද්ධ සෙට්ඨ.

9 සබ්බෙ'පි'මෙ භික්ඛවො සන්නිසින්නා
උපාසකාචා'පි තථෙ'ව සොතුං
සුණන්තු ධම්මං විමලෙනා'නු බුද්ධං
සුභාසිතං වාසවස්සෙ'ව දෙවා.

10 සුණාථ මෙ භික්ඛවො සාවයාමි වො
ධම්මං ධූතං තඤ්ච ධරාථ සබ්බෙ
ඉරියා පථං පබ්බජිතානු ලොමිකං
සෙවෙථ නං අත්ථ දස්සී මුතී මා.

11 නවෙ විකාලෙ විචරෙය්‍ය භික්ඛු
ගාමඤ්ච පිණ්ඩාය චරෙය්‍ය කාලෙ
අකාලචාරිංහි සජන්ති සඞ්ගා
තස්මා විකාලෙ නචරන්ති බුද්ධා.

12 රූපාච සද්දාච රසාච ගන්ධා
ඵස්සාච යෙ සම්මදයන්ති සත්තෙ
එතෙසු ධම්මෙසු විනෙය්‍ය ඡන්දං
කාලෙන සො පවිසෙ පාතරාසං.

13 පිණ්ඩඤ්ච භික්ඛු සමයෙන ලද්ධා
එකො පටික්කම්ම රහො නිසීදෙ
අජ්ඣත්තචින්තී නමනො බහිද්ධා
නිච්ඡාරයෙ සංගහිතත්ත භාවො.

* තංනො'ත්ති'පි පාඨො.

14 සචෙපි සො සල්ලපෙ සාවකෙන
අඤ්ඤෙන වා කෙනචි භික්ඛුනා වා
ධම්මං පණීතං තමුදාහරෙය්‍ය
න පෙසුණං නොපි පරූපවාදං.

15 වාදංහි එකෙ පටිසෙනියන්ති
න තෙ පසංසාම පරිත්තපඤ්ඤෙ
තතො තතො නෙ පසජන්ති සඞ්ගා
චිත්තංහි තෙ තත්ථ ගමෙන්ති දූරෙ.

16 පිණ්ඩං විහාරං සයනාසනඤ්ච
ආපඤ්ච සංඝාටිරජූපවාහනං
සුත්වාන ධම්මං සුගතෙන දෙසිතං
සඞ්ඛාය සෙවෙ වරපඤ්ඤසාවකො.

17 තස්මා හි පිණ්ඩෙ සයනාසනෙ ච
ආපෙ ච සංඝාටිරජූපවාහනෙ
එතෙසු ධම්මෙසු අනූපලිත්තො
භික්ඛු යථා පොක්ඛරෙ වාරිබින්දු.

18 ගහට්ඨවත්තං පන වො වදාමි
යථාකරො සාවකො සාධු හොති
න හෙසො ලබ්භා සපරිග්ගහෙන
ඵස්සෙතුං යො කෙවලො භික්ඛුධම්මො.

19 පාණං න හානෙ න ච ඝාතයෙය්‍ය
න චානුජඤ්ඤා හනතං පරෙසං
සබ්බෙසු භූතෙසු නිධාය දණ්ඩං
යෙ ථාවරා යෙ ච තසන්ති ලොකෙ.

20 තතො අදින්නං පරිවජ්ජයෙය්‍ය
කිඤ්චි ක්වචි සාවකො බුජ්ඣමානො
න හාරයෙ හරතං නානුජඤ්ඤා
සබ්බං අදින්නං පරිවජ්ජයෙය්‍ය.

21 අබ්‍රහ්මචරියං පරිවජ්ජයෙය්‍ය
අඞ්ගාරකාසුං ජලිතංව විඤ්ඤූ
අසම්භුනන්තො පන බ්‍රහ්මචරියං
පරස්ස දාරං නාතික්කමෙය්‍ය.

22 සභග්ගතො වා පරිසග්ගතො වා
එකස්ස චෙකො න මුසා භණෙය්‍ය
න භාණයෙ භණතං නානුජඤ්ඤා
සබ්බං අභූතං පරිවජ්ජයෙය්‍ය.

23 මජ්ජඤ්ච පානං න සමාචරෙය්‍ය
ධම්මං ඉමං රොචයෙ යො ගහට්ඨො
න පායයෙ පිබතං නානුජඤ්ඤා
උම්මාදනන්තං ඉති නං විදිත්වා.

24 මදා හි පාපානි කරොන්ති බාලා
කාරෙන්ති චඤ්ඤෙපි ජනෙ පමත්තෙ
එතං අපුඤ්ඤායතනං විවජ්ජයෙ
උම්මාදනං මොහනං බාලකන්තං.

25 පාණං න හානෙ න චාදින්නමාදියෙ
මුසා න භාසෙ න ච මජ්ජපො සියා
අබ්‍රහ්මචරියා විරමෙය්‍ය මෙථුනා
රත්තිං න භුඤ්ජෙය්‍ය විකාලභොජනං.

26 මාලං න ධාරෙ න ච ගන්ධමාචරෙ
මඤ්චෙ ඡමායං ව සයෙථ සන්ථතෙ
එතඤ්හි අට්ඨඞ්ගිකමාහු පොසථං
බුද්ධෙන දුක්ඛන්තගුනා පකාසිතං

27 තතො ච පක්ඛස්සුපවස්සුපොසථං
චාතුද්දසිං පඤ්චදසිඤ්ච අට්ඨමිං
පාටිහාරිය පක්ඛඤ්ච පසන්නමානසො
අට්ඨඞ්ගුපෙතං සුසමත්තරූපං.

28 තතො ච පාතො උපවුත්ථුපොසථො
අන්නෙන පානෙන ච භික්ඛුසංඝං
පසන්නචිත්තො අනුමොදමානො
යථාරහං සංවිභජෙථ විඤ්ඤූ.

29 ධම්මෙන මාතාපිතරෙ භරෙය්‍ය
පයොජයෙ ධම්මිකං සො වණිජ්ජං
එතං ගිහී වත්තයං අප්පමත්තො
සයම්පභෙ නාම උපෙති දෙවෙ.

ධම්මිකසුත්තං නිට්ඨිතං.

අට්ඨකථා.

"එවම්මෙසුත"න්ති ධම්මිකසුත්තං. කා උප්පත්ති. තිට්ඨමානෙ කිරභගවති ලොකනාථෙ ධම්මිකොනාම උපාසකො අහොසි. නාමෙනච පටිපත්තියාච, සොකිරසරණ සම්පන්නො සීලසම්පන්නො බහුස්සුතො පිටකත්තය ධරො අනාගාමී අභිඤ්ඤාලාභී ආකාසචාරී අහොසි. තස්සපරිවාරා පඤ්චසතා උපාසකා තෙපිතාදිසා එව අහෙසුං. තස්සෙක දිවසං උපොසථිකස්ස රහොගතස්ස පතිසල්ලීනස්ස මජ්ඣිම යාමාවසාන සමයෙ එවං පරිවිතක්කො උදපාදි. "යන්නූනාහං අගාරිය අනගාරියානං පටිපදං පුච්ඡෙය්‍ය"න්ති. සොපඤ්චහි උපාසක සතෙහි පරිවුතො භගවන්තං උපසඞ්කමිත්වා තමත්ථංපුච්ඡි. භගවාචස්සව්‍යාකාසි. තත්‍ථපුබ්බෙ වණ්ණිතසදිසං පුබ්බනයෙනෙව වෙදිතබ්බං අපුබ්බං වණ්ණයිස්සාම—තත්‍ථ පඨමගාථාය තාව, "කථංකරො"ති කථංකරොන්තො කථං පටිපජ්ජන්තො; "සාධුහොති"ති සුන්දරො අනවජ්ජො අත්‍ථසාධකො හොති; "උපාසකාසෙ"ති උපාසකා ඉච්චෙව වුත්තංහොති. සෙසමත්‍ථතො පාකටමෙව, අයංපන යොජනා "යොවාඅගාරාඅනගාරමෙති" පබ්බජති යෙවාගාරිනො උපාසකා එතෙසු ද්විධෙසු සාවකෙසු "කථංකරොසාවකො සාධුහොති"ති ඉදානිඑවං පුට්ඨස්ස භගවතො ව්‍යාකරණ සමත්‍ථතං දීපෙන්තො "තුවංහි"ති ගාථාවයමාහ; තත්‍ථ, "ගතින්ති" අජ්ඣාසයගතිං; "පරායන"න්ති, නිප්ඵත්තිං; අථවා, "ගති"න්ති, නිරයාදි පඤ්චප්පභෙදං; "පරායණ"න්ති, ගතිතොපරමායණං ගතිවිප්පමොක්ඛ පරිනිබ්බාණං; "නචත්ථිතුල්‍යො"ති, තයා සදිසොනත්ථි;—"සබ්බං තුවංඤාණ මවෙච්චධම්මං පකාසෙසි සත්තෙ අනුකම්පමානො"ති, ත්වං භගවා යදත්ථි ඤෙය්‍යං නාමතං අනවසෙසං අවෙච්ච පටිවිජ්ඣිත්වා සත්තෙ අනුකම්පමානො සබ්බං ඤාණඤ්ච ධම්මඤ්ච පකාසෙසි, යං යං යස්ස හිතං හොතිතංආවිකාසියෙව දෙසෙසියෙව; නතෙ අත්ථි ආචරියමුට්ඨීති වුත්තං හොති. "විරොචසි විමලො"ති, ධූමරජාදිවිරහිතො වියචන්දෙරානාදි මලාභාවෙන විමලො විරොචසි; යස්සමෙත් උත්තානත්ථමෙව ඉදානියෙසංතද භගවා ධම්මං දෙසෙසි. තෙ දෙවපුත්තො කිත්තෙත්වා භගවන්තං පසංසන්තො "ආගඤ්ඡිතෙ සන්තිකෙ"ති ගාථාවයමාහ. තත්‍ථ"නාගරාජා එරාවණොනාමා"ති අයංකිර එරාවණොනාමදෙවපුත්තො කාමරූපී දිබ්බවිමානෙ වසති. සොයදා, සක්කො උය්‍යානකීළං ගච්ඡති. තදා දියඩ්ඪ සත යොජනං කායං අභිනිම්මිනිත්වා [illegible]

ණො නාම හත්ථී හොති. තස්ස එකෙකස්මිං කුම්භෙ ද්වෙ ද්වෙ ද
න්තා හොන්ති. එකෙකස්මිං දන්තෙ සත්ත සත්ත පොක්ඛරණි
යො,එකෙකිස්සා පොක්ඛරණියා සත්ත සත්ත පදුමිනියො, එකෙ
කිස්සා පදුමිනියා සත්ත සත්ත පුප්ඵානි. එකෙකස්මිං පුප්ඵෙ ස
ත්ත සත්ත පත්තානි. එකෙකස්මිං පත්තෙ සත්ත සත්ත අච්ඡරා
යො නච්චන්ති. පදුමච්ඡරායොත්වෙව විස්සුතා; සමන්තපාසාදිකිනි
යො ආවිමානවන්දු සම්පිහවන්ති. තස්සෙව පදුමෙසු සික්ඛිතානි අ
ගතා; තෙසං පන තෙත්තිංසානං සක්කානං මජ්ඣෙ සුදස්සන කුම්භො
නාම තිංස යොජනමත්තො හොති. තත්ථ යොජනප්පමාණො ම
ණි පල්ලඞ්කො තියොජනුබ්බෙධො සුවණ්ණමණ්ඩපො අත්ථරීයති. ත
ත්ථ සක්කො දෙවානමින්දො අච්ඡරා සංඝපරිවුතො දිබ්බසම්ප
ත්තිං පච්චනුභොති. සක්කො පන දෙවානමින්දො උය්‍යානකීළ
තො පච්චුග්ගච්ඡන්තො තං රූපං සංහරිත්වා දෙවපුත්තොව හො
ති. තංසන්ධායාහ—“අගඤ්ඡෙ සහස්සෙන නාගරාජා එරාවණො
නාම ජනොති සුත්වා”ති, විජිතපාදපබ්බෙමා එස භගවාති; එවං
සුත්වා “සොපිනස්ස මනසිකත්වා”ති තස්ස සබ්බං මනොකත්වා පඤ්හං
පුච්ඡිත්වාති අධිප්පායො; “අජ්ඣගමා”ති අධිඅගමා; ගතොති වු
ත්තං හොති; “සාධූතිසුත්වාන පතීතරූපො”ති, තං පඤ්හං සුත්වා
සාධු භගවතාති අභිනන්දිත්වා තුට්ඨරූපො ගතොති අත්ථො; “රජ්ජි
පිතං වෙස්සවණො කුවෙරො”ති එත්ථ සොයත්තෙ රජ්ජනාවෙට්ඨ
නරාජ විසාණාය රාජධානියා රජ්ජං කාරෙතීති වෙස්සවණො පුරි
මනාමෙනකුවෙරොති වෙදිතබ්බො සො කිර කුවෙරොනාම බ්‍රා
හ්මණමහාසාලො හුත්වා දානාදීනි පුඤ්ඤානිකත්වා විසාණාය රාජ
ධානියා අධිපති හුත්වා නිබ්බත්තො තස්මා කුවෙරොති වුච්චති.
වුත්තඤ්චෙතං ආටානාටියසුත්තෙ “කුවෙරස්ස බො පන මහාරාජ
ස්ස විසාණානාම රාජධානී තස්මා කුවෙරොමහාරාජා වෙස්සව
ණොති පවුච්චතී”ති, සෙසමෙත්ථ පාකටමෙව, තත්ථසියා කස්මා
පන දූරතරෙනාව තාවතිංස භවනෙ වසන්තො එරාවණො
පඨමං ආගතො වෙස්සවණො පච්ඡා එකනගරෙව වසන්තො
අයං උපාසකො සබ්බපච්ඡා කාලඤ්ච සො නෙසං ආගමණම
ඤ්ඤාසි යෙන එව මාහාතිවුච්චතෙ. වෙස්සවණස්සකිර තදා අ
නෙක සහස්ස පවාළ පල්ලංකවාදස යොජනං නාරිවාහණං
අභිරුය්හ පවාළකූටන්තං උච්චාරෙත්වා දසසහස්සකොටියක්ඛෙහි
පරිවාරිතො භගවන්තං පඤ්හං පුච්ඡිස්සාමීති ආකාසට්ඨවිමානා
නි පරිහරිත්වා මග්ගෙන මග්ගං ආගච්ඡන්තො වෙළුකණ්ඩක න
ගරෙ නන්දමාතාය උපාසිකාය නිවෙසනස්ස උපරිභාගං සම්ප
ත්තො. උපාසිකාය අයමානුභාවො පරිසුද්ධසීලාහොති. නිච්චං
විකාලභොජනා පටිවිරතා පිටකත්තයධාරිනී අනාගාමී එළෙප

නිට්ඨිතා, සාතච්චසමයෙ සීහපඤ්ජරං උග්ඝාටෙත්වා උතුගහණ ත්ථාය මාලුතෙරිතො කායෙසඨත්වා අට්ඨකපරායන වග්ගෙන පරිම ණ්ඩලෙහි පදබ්‍යඤ්ජනෙහි මධුරෙන සරෙන භාසති වෙස්සව ණො තත්ථෙව යානං ඨපෙත්වා යාව උපාසිකා ඉදම්වොච භගවා මගධෙසු විහරන්තො පාසාණකචෙතියෙ පරිචාරකසොළසන්නං බ්‍රාහ්මණානං නිගමනං අභාසි තාවසබ්බ සුත්තං සුත්වා වග්ග පරි යොසානෙ සුවණ්ණමුරජසදිසං මහකණ්ඨනාදං පග්ගහෙත්වා සාධු සාධු භගිනීති සාධුකාරමදාසි සා කොඑත්ථාතිආහ අහං භගිනි වෙ ස්සවණොති, උපාසිකා කිර පඨමං සොතාපන්නා අහොසි. පච්ඡා වෙස්සවණො තං සොධම්මතො සහොදරභාවං සන්ධාය උපාසි කං භගිනි වා දෙන සමුදාචරති. උපාසිකායච විකාලො භාතික භද්‍රමුඛ යස්සාදානිකාලං මක්ඛක්ඛිති වුතෙතන්තා අහං භගිනිතායි පස න්නො පසන්නාකාරං කරොහීති ආහ. තෙනහි භද්‍රමුඛ මම බෙ තෙන නිප්ඵන්නං සාලිං කම්මකරා ආහරිතුං නසක්කොන්ති තං තව පරියාය ආනා පෙහීති සාධු භගිනීති යක්ඛෙ ආනාපෙසි. තෙ අඩ්ඪතෙරස කොට්ඨාගාරසතානි පූරෙසුං න තොපපභූති කො ට්ඨාගාරං න ඌනමහොසි. නන්දමාතු කොට්ඨාගාරං වියාති ලො කෙ නිදස්සනං අහොසි. වෙස්සවණො කොට්ඨාගාරානි පූරෙත්වා භගවන්තං උපසඞ්කමි. භගවා විකාලෙ ආගතො සීති ආහ. ආමභ ගවාති සබ්බං ආරොචෙසි. ඉමිනා කාරණෙන ආසන්නතරෙපි චා තුම්මහාරාජිකභවනෙ වසන්තො වෙස්සවණො පච්ඡා ආගතො- එරාවණස්ස පන න තාදිසඅනන්තරකරණීයං අහොසි. තෙන ප ඨමං ආගතො අයං පන උපාසකො කිඤ්චාපි අනාගාමී පකතියාව එකභත්තිකො. තථාපි තදා උපොසථදිවසොතිකත්වා උපොසථ ගානි අධිට්ඨාය සායණ්හසමයං සුනිවත්ථො සුපාරුතො පඤ්චස ත උපාසක පරිවුතො ජෙතවනං ගන්ත්වා ධම්ම දෙසනං සුත්වා අත්තනො ඝරං ආගම්ම තෙසං උපාසකානං සරණසීලඋපොසථා නිසංසාදිභෙදං උපාසකධම්මං කථෙත්වා තෙ උපාසකෙ උය්‍යො ජෙසි. තෙසං චිත්තකෙසාව ඝරෙ මුට්ඨි ගත්ථපමාණ පාදකානි ප ඤ්ච කප්පිය මඤ්චක සතානි පාටිඑක්කවරකෙසු පඤ්ඤත්තා නි හොන්ති. අත්තනො අත්තනො ඔවරකං පවිසිත්වා සමාපත්තිං අප්පෙත්වා නිසීදිංසු. උපාසකොපි තථෙවාකාසි. තෙනච සම යෙන සාවත්ථිනගරෙ සත්තපඤ්ඤාසකුලසතසහස්සානි වසන්ති. මනුස්ස ගණනාය අට්ඨාරසකොටිමනුස්සා—තෙන පඨමෙ යා මෙ ගතෙ අස්සා මනුස්ස පෙරිසද්දීනා සාවත්ථිනගරං මහාසමු ද්දෙ විය එකසද්දං හොති. මජ්ඣිමයාම සමනන්තරෙ සො ස ද්දො පටිප්පස්සම්භති. තම්හිකාලෙ උපාසකො සමාපත්තිතො වුට් ඨාය අත්තනො ගුණෙ ආවජ්ජිත්වා යෙනාහං මග්ගසුඛෙන ඵල

සුඛෙන සුඛිතො එරාවණො. ඉදං සුඛං කං නිස්සාය ලද්ධන්ති වීමංසන්තො භගවන්තං නිස්සායාති භගවති චිත්තං පසාදෙත්වා භගවා එතරහි කතමෙන විහාරෙන විහරතීති ආවජ්ජෙන්තො දිබ්බෙන චක්ඛුනා එරාවණ වෙස්සවණෙන දිස්වා දිබ්බාය සොතධාතුයා ධම්මදෙසනං සුත්වා චෙතොපරියාය ඤාණෙන තෙසං පසන්න චිත්තතං ඤත්වා "යන්නූනාහම්පි භගවන්තං උපාසකානං පටිපත්තිං පුච්ඡෙය්‍ය''න්ති චින්තෙසි. තස්මා සො එකනගරෙ වසන්තොපි සබ්බපච්ඡා ආගතො එවඤ්ච තෙසං අග්ගමග්ගඤ්ඤූසි. තෙනාහ "ආගඤ්ඡි තෙ සන්තිකෙ නාගරාජා—පෙ—සොචාපි සුත්වාන පතීතරූපො''ති, ඉදානිඉතොබහිද්ධා ලොකෙ සම්මතෙහි සමණබ්‍රාහ්මණෙහි උක්කට්ඨභාවං භගවන්තං පසංසන්තො, "යෙකෙචිමෙ''ති, ගාථාද්වයමාහ. තත්ථ "තිත්ථියා''ති, නන්දවච්ඡ සංකිච්චෙහි ආදිපුරිසෙහි තීහි තිත්ථකරෙහි කතෙ දිට්ඨි තිත්ථෙ ජාතා තෙසං සාසනෙ පබ්බජිතා පූරණාදයො ඡසත්ථාරො. තත්ථ නාථපුත්තො නිගණ්ඨා අවසෙසා ආජීවිකා තෙසබ්බෙ දස්සෙන්තො ආහ. "යෙකෙචිමෙවාදසීලා''ති මයං සම්මා පටිපන්නා අඤ්ඤෙ මිච්ඡා පටිපන්නාති; එවංවාදකරණසීලා ලොකංමුඛසත්තිහි විතුදන්තා විචරන්ති. "ආජීවිකාවා''ති, තෙ එකනඝ්ඝුඅදිවෙස දිට්ඨිං ගණ්හිත්වා දස්සෙති; "නාතිතරන්ති''ති, නාතික්කමන්ති; "සබ්බෙ''ති, අඤ්ඤෙපි යෙකෙචි තිත්ථියා සාවකාදයො; තෙපිපරිග්ගණ්හන්තො ආහ. "ඨිතොවජන්තංවියා''ති, යථාතො ච ඨිතො ගතිවිකලො සීඝගාමිනං පුරිසං ගච්ඡන්තං නාතිතරෙය්‍ය; එවංතෙ පඤ්ඤාගතියා අභාවෙන තෙ තෙ අත්ථප්පභෙදෙ බුජ්ඣිතුං අසක්කොන්තාසීනා. අතිජවනපඤ්ඤං භගවන්තං නාතිතරන්තීති අත්ථො. "බ්‍රාහ්මණා වාදසීලාවුඩ්ඪාචා''ති, එත්තාවතා චංකීතාරුක්ඛ පොක්ඛරසාති ජානුස්සොණිආදයො දස්සෙති; "අපිබ්‍රාහ්මණා සන්තිකෙචි''ති, ඉමිනාමජ්ඣිමාපි දහරාපිකෙවලං බ්‍රාහ්මණා; "සන්ති" අත්ථි උපලබ්භන්ති; "කෙචි''ති, එවඅස්සලායන වාසිට්ඨ අම්බට්ඨ උත්තරමාණවකාදයො දස්සෙති "අත්ථබද්ධා''ති, අපිනුඛො ඉමං පඤ්හං ව්‍යාකරෙය්‍යුං ඉමංකථං ජානෙය්‍යන්ති එවං අත්ථබද්ධා භවන්ති, "යෙචාපිවඤ්ඤෙ''ති "අඤ්ඤෙපි යෙ මයංවාදිනො''ති, එවං මඤ්ඤමානාචරන්ති ඛත්තිය පණ්ඩිතා බ්‍රාහ්මණ බ්‍රහ්මදෙව යක්ඛාදයො අපරිමාණා තෙපිසබ්බෙතයි අත්ථබද්ධා භවන්තීති; දස්සෙති. එවං නානප්පකාරෙහි භගවන්තං පසංසිත්වා ඉදානි ධම්මෙනෙව තං පසංසිත්වා ධම්මකථං යාචන්තො "අයංහි ධම්මො''ති, ගාථාද්වයමාහ. තත්ථ "අයංහි ධම්මො''ති, සත්තතිංසබොධපක්ඛියධම්මෙ සන්ධායාහ; "නිපුණො''ති, සණ්හො දුප්පටිවිජ්ඣො; "සුඛො''ති, පටිප්පස්සම්භනතො

ලොකුත්තර සුඛං අධිගතො. තස්මා සුඛමධිගතත්තා සුගතොති වුච්චති. “සුප්පවුත්තො” ති, සුදෙසිතො; “සුස්සූසමානා” ති, සොතුකාමම්හාත්‍යත්ථො; තනෙනාවදන්ති, තංධම්මං අම්හාකංවද; ත්වංනොති පිපාඨො, ත්වං අම්හාකං වදන්ති අත්ථො, “සබ්බෙපිමෙ භික්ඛවො” ති, තංධම්මං නිසින්නානිකිර පඤ්චභික්ඛුසතානි හොන්ති තානි ද ස්සෙන්තො යාචති. “උපාසකාචාපී” ති, අත්තනොපරිවාරෙ අ ඤ්ඤෙච දස්සෙති. සෙසමෙත්ථ පාකටමෙව, අථභගවා අනාගාරිය පටිපදං තාවදෙසෙතුං භික්ඛූ ආමන්තෙත්වා “සුණාථමෙ භික්ඛ වො” ති ආදිමාහ. තත්ථ “ධම්මංධුතං තඤ්චරාථ සබ්බෙ” ති, කිලෙ සධුනනනිද්ධුතො. එවරූපං කිලෙසධුනනකං පටිපදංධම්මං, “සා වයාමිවො” තංවොමයා සාවිතං සබ්බෙ චරථ පටිපජ්ජථ මාපමාදිත්ථා ති වුත්තං හොති. “ඉරියාපථන්ති” ගමනාදිචතුබ්බිධං; “පබ්බජි තානුලොමිකන්ති” සමණසාරුප්පං සති සම්පජඤ්ඤ යුත්තං අර ක්ඛ කම්මට්ඨානානුයොගවසෙන පවත්තමෙවාති; අපරෙ “සෙ වෙථන” න්ති, තං ඉරියාපථං භජෙය්‍ය “අත්ථදස්සී” ති, හිතානුප ස්සී; “මුතිමා” ති, බුද්ධිමා; සෙසමෙත්ථ ගාථාය පාකටමෙව, “නවෙ විකාලෙ” ති එවං පබ්බජිතානුලොමිකං ඉරියාපථං සෙවමානො ච දිවා මජ්ඣන්තික වීතික්කමං උපාදාය විකාලෙ නචරෙය්‍ය; භික්ඛූ යුත්තකාලෙ එව පන ගාමං පිණ්ඩාය චරෙය්‍ය කිංකාරණං? * “අකාලචාරිංහි සජන්ති සඞ්ගා” ති, අකාලචාරිං පුග්ගලං රාගසං ගාදයො අනෙකෙ සඞ්ගා සජන්ති පරිස්සජන්ති උපගූහන්ති අ ලිස්සන්ති. තස්මා විකාලෙ නචරන්ති බුද්ධා තස්මා යෙ චතුසච්චබු ද්ධා අරියපුග්ගලා තෙපි විකාලෙ පිණ්ඩාය චරන්තීති තෙන කිර සමයෙන විකාල භොජන සික්ඛාපදං අපඤ්ඤත්තං හොති තස්මා ධම්මදෙසනාවසෙනෙ වෙත් පුථුජ්ජනානං ආදීනවං දස්සෙ න්තො ඉමං ගාථමාහ. අරියා පන සමග්ග පටිලාභා එව තතො ප ටිවිරතා හොන්ති එසා ධම්මතා එවං විකාල චරියං පටිසෙ ධෙත්වා කාලෙචරන්තෙනාපි එවං චරිතබ්බන්ති දස්සෙන්තො ආහ. “රූපා ච සද්දා ච” ති, තස්සත්ථො යෙ එතෙ රූපාදයො නානප්පකාරකා මදං ජනෙන්තා “සත්තෙ සම්මදයන්ති” තෙසු පිණ්ඩපාතා පරි සුද්ධසුත්තාදීසු වුත්තනයෙන ඡන්දං විනෙත්වා යුත්තකාලෙ නෙව පාතරාසං පවිසෙය්‍යාති එත්ථ පාතො අසිතබ්බොති පාතරාසො; පිණ්ඩපාතස්සෙතං නාමං, සො යත්ථ ලබ්භති. සො පදෙසො පි තං යොගෙන පාතරාසොති ඉධ වුත්තො යතො පිණ්ඩපාත ල බ්භනොකාසං ගවෙසය්‍යාති එවමෙත්ථ අත්ථො වෙදිතබ්බො එවං පවිට්ඨො “පිණ්ඩඤ්ච භික්ඛූ—පෙ—සංගහිතත්තභාවො” තත්ථ “පිණ්ඩ” න්ති මිස්සකභත්ත භික්ඛා, සාහි තතො තතො සමො ධානෙත්වා සම්පිණ්ඩිතට්ඨෙන පිණ්ඩොති වුච්චති; “සමයෙනා”

ති. අඤ්ඤො මජ්ඣන්තිකකාලෙන; ''එකොපටිතකම්මො''න්, කායවිවෙකං සම්පාදෙන්තො අද්දුතියො නිවත්තිත්වා ''අජ්ඣත්තචින්ති''ති, තිලක්ඛණං ආරොපෙත්වා ඛන්ධසන්තානං චින්තෙන්තො, ''නාමනො බහිද්ධා නිච්ඡාරෙ''ති, බහිද්ධාරූපාදීසු රාගාදිවසෙන චිත්තං නාභිහරෙ ''සංගහිතත්තභාවො''ති, සුට්ඨු ගහිතචිත්තො, එවං විහරන්තො පන, ''සචෙපිසො–පෙ–පරූපවාදං'' කිංවුත්තං හොති සොයොගාවචරො කිඤ්චාපි දෙව සොතුකම්‍යතාය උපගන්ත්වා සාවකෙනවා කෙනචි අඤ්ඤතිත්ථිය ගහට්ඨාදීනාවා ඉධෙව පබ්බජිතෙන භික්ඛුනාවා සද්ධිං සචෙපි සල්ලපෙ අථ සචායං මග්ගඵලාදි පටිසංයුත්තො දසකථාවත්ථු හොතුවා අත්තපසාදකට්ඨෙන පණීතො ධම්මො ධම්මං පණීතං තං උදාහරෙය්‍ය අඤ්ඤං පන පිසුනාවාචංවා පරූපවාදංවා අප්පමත්තකම්පි න උදාහරෙය්‍යාති, ඉදානි තස්මිං පරූපවාදෙ දොසං දස්සෙන්තො ආහ, ''වාදම්හිඑකෙ''ති, තස්සත්ථො ඉධෙකච්චෙ මොඝපුරිසා පරූපවාදසඤ්ඤිතං නානප්පකාරං විග්ගාහිකකථාභෙදං වාදං පටිසෙවියන්ති විරුජ්ඣන්ති යුජ්ඣිතුකාමා හුත්වා සෙනාය පටිමුඛං ගච්ඡන්තා විය හොන්ති. තෙ මයං ලාමක පඤ්ඤනප්පසංසාම. කිං කාරණං? ''තතො තතො නෙපසජන්ති සංගා.'' යස්මා. තෙතාදිසකෙ පුග්ගලෙ තතො තතො වචනපථතො සමුට්ඨාය විවාදසංගා පසජන්ති අල්ලීයන්ති. කිං පන කාරණං? පසජන්තීති චිත්තංහිතෙ තත්ථ ගමෙන්ති දූරෙ යස්මා තෙ පටිසෙවියන්තා චිත්තං තත්ථගමෙන්ති යත්ථගතං සමථවිපස්සනානං දූරෙ හොතීති එවං පරිත්තං පඤ්ඤානං පවත්තිං දස්සෙත්වා ඉදානි මහා පඤ්ඤානං පවත්තිං දස්සෙන්තො ආහ. පිණ්ඩං විහාරං–පෙ–වරපඤ්ඤ සාවකොති තත්ථ විහාරෙන පතිස්සයො; සයනාසනෙන මඤ්චපීඨන්ති තිහිපි පදෙහි සෙනාසනමෙව වුත්තං; ''ආපගන්ති'' උදකං; ''සංඝාටිරජූපවාහන''න්ති, පංසුමලාදිනො සංඝාටිරජස්ස ධොවනං; ''සුත්වාන ධම්මං සුගතෙන දෙසිත''න්ති, සබ්බාසං සංවරාදීසුපටිසං ඛායො තිසො චීවරං පටිසෙවති; සීතස්ස පටිඝාතායාති ආදිනානයෙන භගවතා දෙසිතං ධම්මං සුත්වා; ''සංඛාය සෙවෙ වරපඤ්ඤ සාවකො,,ති එතං ඉධ පිණ්ඩන්තිවුත්තං. පිණ්ඩපාතං විහාරාදීහි වුත්තං, සෙනාසනං අපමුඛෙන දස්සිතං ගිලානපච්චයං සංඝාටියා චීවරන්ති; චතුබ්බිධම්පි පච්චයං සංඛාය යාවදෙව ඉමස්ස කායස්ස ඨිතියායාති ආදිනානයෙන පච්චවෙක්ඛිත්වා සෙවෙ වරපඤ්ඤ සාවකො සෙවිතුං සක්කුණෙය්‍ය වරපඤ්ඤස්ස තථාගතස්ස සාවකො සෙඛොවා පුථුජ්ජනොවා නිප්පරියායෙනවා අරහා සො හි චතුරපස්සෙනො සංඛා යෙකං පටිසෙවති. සංඛායෙකං අධිවාසෙති

සංබාධෙතං පරිවජ්ජෙති. සංබාධෙතං විනොදෙතීති වුත්තො ය ස්මා ච සංඛාය සෙව වරපඤ්ඤසාවකො, තස්මා හි පිණ්ඩ–පෙ– පොක්ඛරෙ වාරිබින්දු තථා හොතීති වෙදිතබ්බං එවං ඛීණාසව පටිපත්තිං දස්සෙත්වා. අරහත්ත නිකූටෙන අනගාරිය පටිප දං නිට්ඨපෙත්වා ඉදානි අගාරිය පටිපදං දස්සෙන්තො "ගහට්ඨවත්තං පන වො"ති ආදිමාහ. තත්ථ පඨමගාථාය තාව "සාවකො"ති අගා රියසාවකො සෙසං උත්තානත්ථමෙව අයම්පන යොජනා යොම යා ඉතො පුබ්බෙ කෙවලො අව්‍යාමිස්සො සකලො පරිපුණ්ණො භික්ඛුධම්මො කථිතො එස ඛෙත්තවත්ථු ආදි පරිග්ගහෙහි සප රිග්ගහෙන නලබ්භා ඵස්සෙතුං න සක්කා අධිගන්තුන්ති එවං තස්ස භික්ඛුධම්මං පටිසෙධෙත්වා ගහට්ඨධම්මමෙව දස්සෙ න්තො ආහ. "පාණං නහානෙ"ති, තත්ථ පුරිමඩ්ඪෙන තිකොටි ප රිසුද්ධ පාණාතිපාතා වෙරමණී වුත්තා පච්ඡිමඩ්ඪෙන සත්තඝාති ත පටිපත්තිං, තතිය පාදෙ, චෙත්ථ ඛග්ග විසාණ සුත්තෙ චතුත්ථ පාදෙ ථාවරතස භෙදෙ, මෙත්තසුත්තවණ්ණනාය සබ්බප්පකා රතො වණ්ණිතො සෙසං උත්තානත්ථමෙව උප්පටිපාටියා පන යොජනා කාතබ්බා තස ථාවරෙසු සබ්බෙසු භූතෙසු නිධාය ද ණ්ඩං නහානෙ නඝාතයෙය්‍ය; "නානුජඤ්ඤා"ති, "නිධාය දණ්ඩ" න්ති, ඉතො වා පරං වත්තයන්ති පාඨසෙසො ආහරිතබ්බො ඉ තරථාහි න පුබ්බෙ නාපරං සන්ධියතීති එවං පඨමසික්ඛාපදං ද ස්සෙත්වා ඉදානි දුතිය සික්ඛාපදං දස්සෙන්තො ආහ. "තතො අ දින්න"න්ති තත්ථ "කිඤ්චී"ති, අප්පංවා බහුංවා; "ක්වචී"ති ගාමෙ වා අරඤ්ඤෙවා "සාවකො"ති අගාරිය සාවකො; "බුජ්ඣමා නො"ති පරසන්තකමිදන්ති ජානමානො; "සබ්බං අදින්නං පරි වජ්ජයෙය්‍ය"ති එවංහි පටිපජ්ජමානො සබ්බං අදින්නං පරිවජ්ජ යෙය්‍ය; නො අඤ්ඤථාති දීපෙති. සෙසමෙත්ථ වුත්තනයඤ්ච පා කටඤ්ඤෙවාති, එවං දුතිය සික්ඛාපදම්පි තිකොටිපරිසුද්ධං දස්සෙත්වා උක්කට්ඨ පරිච්ඡෙද තොප්පභූති තතියං දස්සෙන්තො ආහ. "අ බ්‍රහ්මචරිය"න්ති–තත්ථ "අසම්භුනන්තො"ති අසක්කොන්තො ඉදානි චතුත් සික්ඛාපදං දස්සෙන්තො ආහ. "සභග්ගතො වා"ති– තත්ථ "සභග්ගතො"ති, සන්ථාගාරාදිගතො "පරිසග්ගතො"ති, පූ ගමජ්ඣගතො; සෙස මෙත්ථ උත්තනයඤ්ච පාකටඤ්ඤෙවාති, එවං ච තුත්ථ සික්ඛා පදම්පි තිකොටිපරිසුද්ධං දස්සෙත්වා පඤ්චමං දස්සෙ න්තො ආහ "මජ්ජඤ්ච පාණ"න්ති, "තත්ථ මජ්ජඤ්ච පාණ"න්ති ගා ථා බන්ධසුඛත්ථං එවං වුත්තං අයම්පනත්ථො "මජ්ජපාණඤ්ච න සමාචරෙය්‍ය"ති "ධම්මං ඉම"න්ති, මජ්ජපාණ වෙරමණී ධ ම්මං "උම්මාදනන්ති" තං උම්මාද පරියොසානං, යොහි සබ්බලහු සො මජ්ජපාණස්ස විපාකො සො මනුස්සභූතස්ස උම්මත්තක සං

චිත්තනිකො හොති "ඉතිනං විදිත්වා"ති, ඉති නං මජ්ජපානඤ්ච ඤ-ත්වා සෙසමෙත්ථ උත්තානත්ථඤ්ච පාකටමෙවාති. එවං පඤ්චම සික්ඛාපදම්පි තිකොටිපරිසුද්ධං දස්සෙත්වා ඉදානි පුරිම සික්ඛාපදානම්පි මජ්ජපානමෙව සංකිලෙස කරඤ්ච වොදකරඤ්ච දස්සෙත්වා දළ්හතරං තතො වෙරමණියං නියොජෙන්තො ආහ. "මදනී පාපානිකරොන්තී"ති, තත්ථ "මදනී, මදහෙතු භිකාරො නිපාතො පදපූරණමත්තො—"පාපානිකරොන්ති"ති පාණාතිපාතාදීනි සබ්බාකුසලානිකරොන්ති; "උම්මාදනංමොහන"න්ති, පරලොකෙ උම්මාදනං ඉධලොකෙ මොහනං; සෙසමුත්තානත්ථමෙව එත්තාවතා අගාරිය සාවකස්ස නිච්චසීලං දස්සෙත්වා ඉදානි උපොසථඞ්ගානි දස්සෙන්තො "පාණංනහානෙ"ති ගාථාමාහ. තත්ථ "අබ්‍රහ්මචරියා"ති අසෙට්ඨචරියභූතා; "මෙථුනා"ති, මෙථුන ධම්ම සමාපත්තිතො, "රත්තිං නභුංජෙය්‍ය විකාලභොජන"න්ති, රත්තිම්පි නභුඤ්ජෙය්‍ය දිවාපිකාලාතික්කන්ත භොජනං නභුඤ්ජෙය්‍ය; "නචගන්ධ"න්ති, එත්ථගන්ධගහණෙන විලෙපන චුණ්ණාදීනිපිගහිතා නෙවාති වෙදිතබ්බානි; "මඤ්චෙ"ති කප්පියමඤ්චෙ; "සන්ථතෙ"ති, තට්ටිකාදිහි කප්පියත්ථරණෙහි අත්ථතෙ ඡමායං පන ගොනකාදිසන්ථතායම්පි වට්ටති; "අට්ඨඞ්ගික"න්ති, පඤ්චඞ්ගිකංවියතුරියං න අඞ්ග විනිමුත්තං; "දුක්ඛන්තගුනා"ති, වට්ටදුක්ඛස්සඅන්තං ගතෙන සෙස මෙත්ථ පාකටමෙව පච්ඡිමද්ධං පන සංගීතිකාරෙහි වුත්තන්තිපි ආහු. එවං උපොසථඞ්ගානි දස්සෙත්වා ඉදානි උපොසථකාලං දස්සෙන්තො ආහ. "තතොච පක්ඛස්සා"ති, තත්ථ "තතො"ති, පදපූරණමත්තනිපාතො, "පක්ඛස්සු පවස්සුපොසථ"න්ති, එවං පරපදෙන යොජෙතබ්බං පක්ඛස්ස චාතුද්දසිං පඤ්චදසිං අට්ඨමින්ති එතෙ තයො දිවසෙ උපවස්ස උපොසථං එතං අට්ඨඞ්ගික උපොසථං උපගම්මවසිත්වාති. "පාටිහාරිය පක්ඛඤ්චා"ති, එත්ථපන වස්සූපනායිකාය පුරිමභාගෙ ආසාළ්හ මාසො අන්තො වස්සෙ තයො මාසා කත්තික මාසොති ඉමෙ පඤ්චමාසා පාටිහාරිය පක්ඛාති වුච්චන්ති; ආසාළ්හ කත්තික ඵග්ගුණ මාසා තයො යෙවාති අපරෙ පක්ඛුපොසථදිවසානං පුරිමපච්ඡිම දිවසවසෙන පක්ඛෙ පක්ඛෙ තෙරසිපාටිපද සත්තමිනවමීසංඛාතා චත්තාරො චත්තාරො දිවසාති අපරෙ, යං රුච්චති තංගහෙතබ්බං සබ්බං වා පන න පුඤ්ඤක්ඛන හාපයිතබ්බං එවමෙතං පාටිහාරිය පක්ඛඤ්ච පසන්නමානසො අට්ඨඞ්ගුපෙතං සුසමත්තරූපං සුපරිපුණ්ණරූපමෙකම්පි දිවසං පරිච්චජන්තො අට්ඨඞ්ගුපෙතං උපොසථං උපවස්සාති සම්බන්ධිතබ්බං එවං උපොසථකාලං දස්සෙත්වා එතානි එතෙසු කාලෙසු එතංඋපොසථං උපවස්සං කාතබ්බං තං දස්සෙන්තො ආහ. "ත

"නොවපාතො" තිවාඑත්ථාපි "තතො"ති පදපූරණමත්තෙනනිපා තොඅනන්තරත්ථො. අථාතිවුත්තංහොති. "පාතො" තිඅපරජ්ජු දිවසෙ පුබ්බභාගෙ "උපවුත්ථුපොසථො"ති උපවසිත උපොස ථො; "අනෙකතනා"ති. යාගුභත්තාදිනා "පාණෙනා"ති, අට්ඨම් භපානකෙන "අනුමොදමානො"ති, අනුමොදමානො නිරන්ත රං මොදමානොති අත්ථො; "යථාරහ"න්ති අත්තනො අනුරූ පෙන යථාසත්තිං යථාබලන්තිවුත්තං හොති, "සංවිභජෙථා"ති, භාජෙය්‍ය පතිමානෙය්‍ය; සෙසං පාකට මෙව එවං උපවුත්ථු පොසථස්ස කිච්චං දස්සෙත්වා ඉදානිස්ස යාවජීවිකං ගරුවත්තං ආජීවපාරිසුද්ධිංච කථෙත්වා ඤාය පටිපදාය අධිගන්තබ්බට්ඨානං දස්සෙන්තොආහ. "ධම්මෙනමාතාපිතරො"ති, තත්ථ "ධම්මෙ නා"ති, ධම්මලද්ධෙනභොගෙන "භරෙය්‍ය"ති, පොසෙය්‍ය, "ධ ම්මිකංසොවණිජ්ජ"න්ති, සත්ථවණිජ්ජා සත්තවණිජ්ජා විසවණිජ්ජා මංසවණිජ්ජා සුරාවණිජ්ජාති ඉමාපඤ්ච අධම්මවණිජ්ජා වජ්ජෙත්වා අවසෙසාධම්මිකාවණිජ්ජා වණිජ්ජාමුඛෙනවෙත් කසිගොරක්ඛා දි අපරෙපිධම්මි කොවොහාරෙ සංගහිතො සෙසමුත්තානත් මෙව අයම්පන යොජනා සොනිච්චසීල උපොසථසීල දානධම්ම සමන්නාගතො අරියසාවකො පයොජයෙ ධම්මිකංවණිජ්ජං ත තො ලද්ධෙනච ධම්මතො අනපෙතත්තා ධම්මෙන භොගෙන මාතා පිතරො භරෙය්‍ය අථසො ගිහී එවං අප්පමත්තො ආදිතො පපගුනිවුත්තං ඉමං වත්තං වත්තයං තායස්සහොදයෙ තෙ අත්ත නොආභාය අන්ධකාරං විධමිත්වා ආලොක කරණෙන සයංපභා ති ලද්ධ නාමාජ කාමාවචරදෙවාතෙ සයම්පභෙනාම දෙවෙ උ පෙති භජති අල්ලියති; තෙසං නිබ්බත්තට්ඨානෙ නිබ්බත්තතීති.

ධම්මිකසුත්තවණ්ණනානිට්ඨිතා.

ඓරාවණ දිව්‍යපුත්‍ර වර්ණනාව.

අයං කිර එරාවණො නාමදෙවපුත්තො, මේ ඓරාවණනම් දිව්‍ය පුත්‍රතෙම වනාහි; කාමරූපි දිබ්බවිමානෙවසති, තව්තිසාදිව්‍ය ලෝකයෙහිවෙසෙයි, සො, හෙතෙම, යදා, යම්කලෙක; ස ක්කො, ශක්‍රදිව්‍යරාජතෙම, උය්‍යානකීලංගච්ඡති, උයන්කෙළිය ටයේද; තදා, එකල්හි; දියඩ්ඩයොජනසතං, එකසියපනස්යොදු නක් (150) කායංඅභිනිම්මිණිත්වා, ශරීරයක් නිර්මිතකොට, තෙ ත්තිංසකුම්භෙමාපෙත්වා, තිස්තුන (33) ක් කුම්භමවා; එරාවණො නාමහත්ථිහොති, ඓරාවනනම් හස්තියෙක්වෙයි; තස්ස, ඔහු ගේ; එකෙකස්මිංකුම්භෙ, එකඑකකුම්භයෙහි; වෙවෙදන්තා, ද

ළදෙදනක් දෙකක්වශයෙන්; හොන්ති, හැටහය (66) ක් වන්නාහුවෙත්; එකෙකස්මිංදණ්ඩෙ, එකඑකදළයෙක, සත්තසත්ත පොක්ඛරණියො, පොකුණු සතක් සතක්වශයෙන් හාරසියහැට දෙක (462) ක් වෙත්; එකෙකිස්සාපොක්ඛරණියා, එකඑකපොකුණක; සත්තසත්තපදුමිණියො, මල්පඳුරු සතක් සතක් වශයෙන් තුන්දහස්දෙසියතිස්හතර (3234) ක් වෙත්; එකෙකිස්සා පදුමිණියා, එකඑකමල්පඳුරක; සත්තසත්තපුප්ඵානි, මල්සතක් සතක්වශයෙන් විසිදෙදහස්හසියතිස්අට (22638) ක් වෙත්; එකෙකස්මිංපුප්ඵෙ, එකඑකමලක; සත්තසත්තපත්තානි, මල්පත්‍රසතක් සතක් වශයෙන් මල්පෙති එක්ලක්ෂපනස්අටදහස් හාරසියහැටහය (158466) ක් වෙත්; එකෙකස්මිංපත්තෙ, එකඑක මල්පත්‍රයක සත්තසත්ත අච්ඡරායො, දිව්‍යඞ්ගනාවෝ සත්සත්දෙනාවශයෙන්එකොළොස්ලක්ෂ නවදහස් දෙසිය හැටදෙදෙනෙ (1109262) ක්; නච්චන්ති, නටත්.

ධම්මිකසූත්‍රසන්නය.

එවමෙමසුතං එකං සමයං භගවා සාවත්ථියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථ පිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ—අථඛො ධම්මිකො උපාසකො පඤ්චහි උපාසක සතෙහි සද්ධිං යෙන භගවා, තෙනුපසංකමි. උපසංකමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි, එකමන්තං නිසින්නොඛො ධම්මිකො උපාසකො භගවන්තං ගාථාහි අජ්ඣභාසි—

1 පුච්ඡාමි තං ගොතම භූරි පඤ්ඤ
කථංකරො සාවකො සාධුහොති
යොවා අගාරා අනගාරි මෙති
අගාරි නොවා පනුපාස කාසෙ.

මෙ,(ආයුස්මත්වූ මහාකාශ්‍යපස්ථවිරයන්වහන්ස) මාවිසින්; එවංසුතං, (මේධාර්මිකසූත්‍රාන්ත ධර්මදෙශනාව) මෙයාකාරයෙන් අසනලදී; එකංසමයං; (ගර්භාවක්‍රාන්තිසමයාදිවූ) එක්ධර්මදේශසනා සමයෙක්හී; භගවා, භාග්‍යවත්තෙම, සාවත්ථියං, ශ්‍රාවස්ති නම් පුරප්‍රවරයන්නයෙහිවූ; ජෙතවනෙ, (ජෙතන්ම් රාජකුමාරයාවිසින් රොපිතසංවර්ධිතහෙයින්) ජෙතවනනම්වූ; අනාථපිණ්ඩිකස්සආරාමෙ, අනේපිඬුමහසිටනු විසින් සිව්පනස්කෙළක් ධනය වියදම්කොට කරවාපිළිගත්වනලද ජෙතවනාරාමයෙහි; විහරති; (චතුර්විධඊර්‍යාපථවිහරණයෙන්යුක්තව) වැඩවාසයකර වදාරණසේක; අථඛො, එකල්හී වනාහී; ධම්මිකොඋපාසකො, ධාර්මික නම් උපාසකතෙම; පඤ්චහි උපාසක සතෙහිසද්ධිං, පන්සියයක්උපාසකවරුන්හාසමඟ; භගවා,භාග්‍යවත් සම්‍යක්සම්බුද්ධ සර්ඥරාජොත්තමයානන්වහන්සේ; යෙන, යම්තැනෙක්හී (වැඩවාසයකරවදාරණසේක්ද;) තෙන, එතැන්හී; උපසඞ්කමි, එළඹියේය, උපසඞ්කමිත්වා, එළඹ; භගවන්තං, භාග්‍යවතුන්වහන්සේට; අභිවාදෙත්වා, නමස්කාරකොට;එකමන්තංනිසීදි, එකත්පසෙක හුන්නේය; එකමන්තං නිසින්නොඛො, එකත්පස්වහුන්නාමවූ; ධම්මිකො උපසකො, ධාර්මිකනම්උපාසකතෙම; භගවන්තං. (සනරාමරලොකදිවාකර සම්‍යක්සම්බුද්ධ) සර්වඥරාජොත්තමයානන්වහන්සේට; ගාථාහි, (අක්ෂරපදනියමිත) ග්‍රන්ථවලින්හෙවත් ගාථාවලින්; අජ්ඣභාසි, මෙසේසැළකළේය.

1, භූරිපඤ්ඤ, මහත්ප්‍රඥාවක්ඇති, ගොතම, ගෞතමගොත්‍රාද්භූතවූ බුදුරජානන්මහන්ස; තං, නුබවහන්සේ; පුච්ඡාමි, විචාරමි, යො, යමෙක්; අගාරා, ගිහිගෙයින්නික්ම; අනගාරිමෙතිවා,

2 තුවංහි ලොකස්ස සදෙවකස්ස
ගතිං පජානාසි පරායණඤ්ච
නචත්ථි තුල්‍යො!නිපුණත්ථ දස්සී
තුවං හි බුද්ධං පවරං වදන්ති.

3 සබ්බං තුවං ඤාණ මවෙච්ච ධම්මං
පකාසෙසි සත්තෙ අනුකම්පමානො
විවත්තච්ඡද්දොසි සමන්ත චක්ඛු
විරොචසි විමලො සබ්බලොකෙ.

4 අගඤ්ඡි තෙ සන්තිකෙ නාගරාජා
එරාවණො නාම ජිනො'ති සුත්වා
සොපි තයා මන්තයිත්වා ජ්ඣගමා
සාධූ'ති සුත්වාන පතීත රූපො.

ශාසනයට පැමිණෙන්නේහෝ වේද; අගාරිනොවා, ගිහිගෙයිව සන්නාවූ හෝ, උපාසකාසෙ, උපාසකයයිකියනලද්දේවේද; ගේ මේ ශ්‍රාවකදෙදෙනාඅතුරෙන්; කථංකරොසාවකො, කවරප ටිපදාකින් පිළිපදින්නාවූ ශ්‍රාවකතෙම; සාධුහොති, යහපත්වේද.

2, තුවංහි, තුබවහන්සේවනාහි, සදෙවකස්සලොකස්ස, දෙවි යන්සහිතවූ ලොකයාගේ, ගතිං, අධ්‍යාසයද නොහොත් නිරයා දි පංචගතියද; පරායනඤ්ච, අමෘතමහානිර්වාණයද; පජානාසි, දැ නවදාරන්නෙහිය. හෙවත් (නරකගතිය 2 තිරිසන්ගතිය, 3 ප්‍රේ ගතිය 4 අසුරගතිය 5 දිව්‍යබ්‍රහ්මසංඛ්‍යාතගතියද නිර්වානදයන මේ සියල්ලද්දැනවදාරණසේක.) තුල්‍යො, තුබවහන්සේහාසමානවූ; නිපුණත්ථදස්සී, අතීදර්ශනයෙහි ව්‍යක්තකෙනෙක්; නචත්ථි, නොමඇත්තේය; හි, එසේමැයි, ත්වං. තුබවහන්සේ; පවරං. ප්‍රව ර (උතුම්)වූ; බුද්ධං, බුද්ධයයි, වදන්ති, කියති.

3, තුවං; තුබවහන්සේ, සබ්බංඤාණං, සියළු විදර්ශනාඥනයද; ධම්මං, ප්‍රතිපත්තිධර්මයද; අවෙච්ච, (ස්වයම්භූඥනයෙන්) දැන; ස ත්තෙඅනුකම්පමානො, සත්වයන්ටඅනුකම්පාවෙන්; පකාසෙසි, ඒ ප්‍රතිපත්තිධර්මය ප්‍රකාශකරන්නෙහිය; විවත්තච්ඡද්දොසි, විවෘත කරණලද කෙලෙස්ඡදනයඇත්තෙහිය; සමන්තචක්ඛු, සර්වඥ තාඥනයද ඇත්තෙහිය, හෙවත් (දිවැස 2 පැණැස 3 මසැස 4 බුදුඇස 5 සමතැසයන පසැස්ඇත්තෙහිය) එහෙයින්, සබ්බ ලොකෙ, (කාමලෝකය. රූපලෝකය. අරූපලෝකයයන) ත්‍රිවි ධලෝකයෙහි; විමලො, නිර්මලවූයේ; විරොචසි, චන්ද්‍රයාසේබබ ලන්නෙහිය.

4, තෙසන්තිකෙ, තුබවහන්සේගේසමීපයට; ජිනොති සුත්වා,(පස්

5 රාජා'පිතං වෙස්සවණො කුවෙරො
උපෙති ධම්මං පරිපුච්ඡමානො
තස්සාපි ත්වං පුච්ඡිතො බ්‍රෑසිධීර
සොචා'පි සුත්වාන පතීතරූපො.

6 යෙ කෙචි මෙ තිත්ථියා වාදසීලා
ආජීවිකා වා යදිවා නිගණ්ඨා
පඤ්ඤාය තං නාතිතරන්ති සබ්බෙ
ඨිතො වජන්තං විය සීඝගාමිං.

7 යෙ කෙචි මෙ බ්‍රාහ්මණා වාදසීලා
වුද්ධා චාපි බ්‍රාහ්මණා සන්ති කෙචි
සබ්බෙතයී අත්ථබද්ධා භවන්ති
යෙවා'පිච'ඤ්ඤෙ වාදිනො මඤ්ඤමානා.

මරුත්බිද) දිනුයේයයි අසා; එරාවණොනාගරාජා, ඓරාවණනම් දිව්‍යරාජනෙම, ආගඤ්ජ්, ආයේය; සොපි, හෙතෙමේද; තයා; නුබවහන්සේහාසමග, මන්තයිත්වා, මන්ත්‍රණයකොට, හෙවත් ප්‍රශ්නවිචාරා; සුත්වාන, (එසේවිසඳුවදාරණලද) ප්‍රශ්නයන්අසා; සාධූති, යහපතැයිකියා; පතීතරූපො, සතුටුසිත්ඇතිව; අජ්ඣගමා, ස්තුතිප්‍රශංසාකොට ගියේය.

5 වෙස්සවණො කුවෙරොරාජාපි, වෛශ්‍රවණනම් කුවෙර රජද; ධම්මං, ධර්මය; පරිපුච්ඡමානො, විචාරනුයේ; තං, නුබවහන්සේකරා; උපෙති, එළඹෙයි; ධීර, දසබලධාරිවූ බුදුරජානන්වහන්ස; ත්වං නුබවහන්සේ; පුච්ඡිතො, විචාරණලද්දෑවූ; තස්සාපි, ඕහටද; බ්‍රෑසි, වදාළසේක, සොචාපි, හෙතෙමේද; සුත්වාන; (එසේදෙශනාකරවදාරණලද) ධර්මයඅසා; පතීතරූපො, ප්‍රසන්නසිත්ඇතිවූයේය.

6 වාදසීලා, ("මයංසම්මාපටිපන්නා අඤ්ඤෙමිච්ඡාපටිපන්නාති' යනාදිවශයෙන්) වාදකරණස්වභාවඇත්තාවූ; යෙකෙචිමෙතිත්ථියා. යම්කිසිමේ තීර්ථකකෙනෙක්ඇද්ද; ආජීවිකාවා, යම්කිසි ආජීවකකෙනෙක්ඇද්ද; යදි ඉදින්; නිගණ්ඨාවා. යම්කිසි නිගණ්ඨකෙනෙක්ඇද්ද, සබ්බෙ, මෙකී සියල්ලෝ; ඨිතො, සිටියහුපතු කොට; වජන්තංසීඝගාමිංවිය, යන්නාවූ සීඝ්‍රගාමීපුද්ගලයෙක්මෙන්; තං. නුබවහන්සේ; පඤ්ඤාය, ප්‍රඥාවෙන්; නාතිතරන්ති' නොයික්මවත්

7 වාදසීලා, වාදසීලිවූ; යෙකේචිබ්‍රාහ්මණා, චඞ්කිතාරුක්ඛාදි යම්කිසිබ්‍රාහ්මණකෙනෙක්ඇද්ද; වුඩ්ඪා.වයොවෘද්ධවූ; අපි, නැවත; වුඩ්ඪා, උසස්කුලඇත්තාවූ, යෙකෙචිමෙබ්‍රාහ්මණසන්ති, යම්කිසිබ්‍රා

8 අයං හි ධම්මො නිපුණො සුඛො ච
යො යං තයා භගවා සුප්පවුත්තො
තමෙ'ව සබ්බෙ සුස්සූස මානා
තං නො* වද පුච්ඡිතො බුද්ධ සෙට්ඨ.

9 සබ්බෙ'පි'මෙ භික්ඛවො සන්නිසින්නා
උපාසකා චා'පි තථෙ'ව සොතුං
සුණන්තු ධම්මං විමලෙනා'නුබුද්ධං
සුභාසිතං වාසවස්සෙ'ව දෙවා.

ශමණකෙනෙක්ඇද්ද; අපි, නැවත, වාදිනොමඤ්ඤමානා, වාදීහුයයි හඟිනුලබන්නාවූ; යෙචඅඤ්ඤෙ, ක්ෂත්‍රිය බ්‍රාහ්මණාදි යම් අනිකුදුකෙනෙක්ඇද්ද; සබ්බෙ. ඒ සියල්ලෝ; තයි' නුබවහන්සේකෙරෙහි, අත්ථබද්ධාභවන්ති, අර්ථබදින්නාහු හෙවත් (නුබවහන්සේ හාවාදකිරිමපිණිස) ගැඹුරුප්‍රශ්න ගොතන්නාහු වෙත්.

8 භගවා, භාග්‍යවතුන්වහන්ස; තයා, නුබවහන්සේවිසින්; යො අයංධම්මො, (චතුන්නංසතිපට්ඨානානං, චතුන්නංසම්මප්පධානානං චතුන්නං ඉද්ධිපාදානං පඤ්චන්නං ඉන්ද්‍රියානං පඤ්චන්නං බලානං සත්තන්නං බොජ්ඣඞ්ගානං අරියස්ස අට්ඨඞ්ගිකස්ස මග්ගස්සාති'' යනාදීන්දක්වනලද) යම්මේ සතිස්බොධි පාක්ෂිකධර්මයක්ඇද්ද, සබ්බෙ, ඒ සියළුධර්මය; සුප්පවුත්තො මනාකොට දෙශනාකරණලදද; අයංහි, මෙධර්මයවනාහි; නිපුණො, නිපුණය; හෙවත් (සියුම් අර්ථඇත්තේය) සුඛොච (ලෝකෝත්තරසුව එළවනහෙයින්) සැපය; තමෙව, ඒ ධර්මයම; සුස්සූසමානා, අසනුකැමැත්තම්හ; බුද්ධසෙට්ඨ, සර්වඥශ්‍රෙෂ්ඨයන්වහන්ස; තං, නුබවහන්සේ පුච්ඡිතො, විචාරණලද්දාවූ; නො, අපට; වද, ඒ ධර්මයදේශනාකරවදාළමැනවයි යාඥාකළෙමු.

9 ධම්මංසොතුං, ධර්මයඅසන්ට; සන්නිසින්නා, රැස්වහුන්නාවූ; සබ්බෙපිමෙභික්ඛවො, සියළුම මේ භික්ෂූහුද; තථෙව, එසේමඋන්නාවූ; උපාසකාචාපි, උපාසකවරුද; විමලෙන, සර්වඥරාජොත්තම යානන්වහන්සේ විසින්; අනුබුද්ධං, විශේෂයෙන් අවබෝධකරණලද නිර්වාණධර්මය; වාසවස්ස, දෙදෙව්ලොවට අධිපතිවූ ශක්‍රදෙවෙන්ද්‍රයාගේ; සුභාසිතං, යහපත් වචනය අසන්නාවූ; දෙවාඉව (දෙදෙව්ලොව) දෙවියෝමෙන්; සුණන්තු (කන්යොමුකොට) සාදරයෙන් අසත්වා.

---

* ත්වංනොතිපි පාඨො.

10 සුණාථ මෙ භික්ඛවො සාවයාමි වො
ධම්මං ධුතං තඤ්ච ධරාථ සබ්බෙ
ඉරියා පථං පබ්බ ජිතානු ලොමිකං
සෙවෙථ නං අත්ථ දසී මුතී මා.

11 නවෙ විකාලෙ විචරෙය්‍ය භික්ඛු
ගාමඤ්ච පිණ්ඩාය චරෙය්‍ය කාලෙ
අකාලචාරිංහි සජන්ති සඞ්ගා
තස්මා විකාලෙ නචරන්ති බුද්ධා.

12 රූපාච සද්දාච රසාච ගන්ධා
ඵස්සාච යෙ සම්ම දයන්ති සත්තෙ
එතෙසු ධම්මෙසු විනෙය්‍ය ඡන්දං
කාලෙන සො පවිසෙ පාතරාසං.

---

10 භික්ඛවො, මහණෙනි; වො, තොපට; සාවයාමි, අස්වමි, හෙවත් ප්‍රකාශකොට කියමි; මෙ, මාගේධර්මය; සුණාථ, අසා දරාගණිව්; සබ්බෙ, සියල්ලෝ; ධම්මංධුතංතඤ්ච,(කෙලෙසසන්සිඳුවන්නා වූ තෙළෙස්) ධුතාදි ප්‍රතිපත්තිධර්මය, ධරාථ, දරව්; හෙවත් (අප්‍රමාදව යහපත්කොට රක්‍ෂාකරව්) පබ්බජිතානුලොමිකං; ප්‍රව්‍රජිතයන්ට අනුරූපවූ; ඉරියාපථං, චතුර්විධර්යාපථය හෙවත් (ශ්‍රමණ සාරූප්‍ය සිහියෙන් යුක්තව ගොචරයෙහි හැසිරියයුතුයි) තංඅත්ථ දසී, තමහට වැඩදක්නාවූ; මුතිමා, පණ්ඩිතතෙම; සෙවෙථ, සේවනාය කරන්නේය.

11 භික්ඛු, මහණතෙම; විකාලෙ, නොකල්හී; න විචරෙය්‍ය, නොහැසිරෙන්නේය; ගාමඤ්ච, ගමටද; කාලෙ, පෙරවරුකාලයෙහි; ච, ඉඳින්; පිණ්ඩායචරෙය්‍ය, පිඬුපිණිසහැසිරෙන්නේය; අකාලචාරිංහි, නොකල්හි හැසිරෙන්නාවූ පුද්ගලයා; සඞ්ගාසජන්ති, රාගාදිකෙලෙස සමූහයො වැළඳගණීත්; තස්මා, එහෙයින්; විකාලෙ, නොකල්හී; බුද්ධා, ශ්‍රැතබුද්ධ ශ්‍රාවකයො; නචරන්ති, නොහැසිරෙත්.

12 රූපාච, රූපයද; සද්දාච, ශබ්දයද; රසාච, රසයද; ගන්ධාච, සුගන්ධයද; ඵස්සාච, ස්පර්ශයද; යන. යෙ. යම්පඤ්චකාමයෙක්ඈද්ද; තෙ, ඒපඤ්චකාමගුණයෝ; සත්තෙ, සත්වයන්; සම්මදයන්ති, විශෙෂයෙන් මුළාකරන්නාහුය; එතෙසුධම්මෙසු, මේ පඤ්චකාමධර්මයෙහි, ඡන්දංවිනෙය්‍ය, ආලයහැර; කාලෙන, පෙරවරුකාලයෙහි; සො, ඒ ශ්‍රැතබුද්ධශ්‍රාවකතෙම; පාතරාසං, පිඬුපිණිස; පවිසෙ ප්‍රවිෂ්ටවන්නේය.

13 පිණ්ඩඤ්ච භික්ඛු සමයෙන ලද්ධා
එකො පටික්කම්ම රහො නිසීදෙ
අජ්ඣත්ත චින්තී න මනො බහිද්ධා
නිච්ඡාරයෙ සංගහිතත්ත භාවො.

14 සචෙපි සො සල්ලපෙ සාවකෙන
අඤ්ඤෙන වා කෙනචි භික්ඛුනා වා
ධම්මං පණීතං තමුදාහරෙය්‍ය
නපෙසුනං නොපි පරූපවාදං.

15 වාදංහි එකෙ පටිසෙනියන්ති
න තෙ පසංසාම පරිත්ත පඤ්ඤෙ
තතො තතො නෙ පසජන්ති සඞ්ගා
චිත්තංහි තෙ තත්ථ ගමෙන්ති දූරෙ.

---

13 භික්ඛු, මහණතෙම; පිණ්ඩඤ්ච, පිණ්ඩපාතයද; සමයෙනලද්ධා, පෙරවරුකාලයෙහිලැබ; එකොපටික්කම්ම. හුදකලාවනැවතී; රහොනිසීදෙ, රහසිගතවහිද; සංගහිතත්තභාවො, තිලකුණුමෙනෙහිකිරීම්වශයෙන් ගන්නාලද ආත්මභාවය ඇතිව; අජ්ඣත්තචින්තී, අධ්‍යාත්මිකය සිතමින් හෙවත් (කෙසා ලොමා නඛා යනාදි දෙතිස්කුනපකොට්ඨාසය මෙනෙහිකරමින්) මනො, තමාගේ සිත; බහිද්ධා, රූපාදි බාහිර අරමුණෙහි; න නිච්ඡාරයෙ, නොවිසුරුවත්නේය.

14 සො, ඒ යොගාවචර භික්ෂුතෙම; සාවකෙනවා, ප්‍රතිපත්තිය අසනුකැමතිව එළඹුනාවූ ශ්‍රාවකකෙනෙක් සමගහෝ; අඤ්ඤෙනකෙනචිවා, අනිකුදු තීර්ථකාදි කිසිකෙනෙක් සමගහෝ; භික්ඛුනාවා, (මේ ශාසනයෙහි පැවිදි) භික්ෂුවක් සමගහෝ; සචෙපිසල්ලපෙ, ඉඳින් කථාකෙරේද; තං, ඕහට; පණීතංධම්මං, අල්පෙච්ඡකථාදි මාර්ගඵල ප්‍රතිසංයුක්තවූ උතුම් ධර්මය; උදාහරෙය්‍ය, පහළකරන්නේය හෙවත් කියන්නේය; නපෙසුනං, පෛශුන්‍ය වචන නොකියන්නේය; අපි, නැවත; නපරූපවාදං, පරහට උපවාද නොකරන්නේය.

15 වාදංහි, (විග්‍රාහික කථා සංඛ්‍යාත) වාදයවනාහි; එකෙ, සමහරඅඥානකෙනෙක්; පටිසෙනියන්ති, සෙනගමැදට පමුණුවත්; තෙ පරිත්තපඤ්ඤෙ, ඒ ලාමක ප්‍රඥාවත්තුන් කෙරෙහි; න පසංසාම, ප්‍රශංසානොකරම්හ; කාරුණිකමයත්; තතොතතො, ඒ වාදමුඛයෙන්; තෙ, ඔවුන්; සංගා, විවාදමූලිකකෙල සසමූහයෝ; පසජන්ති, වැළඳගණිත්; තෙ, ඔවුන්ගේ; චිත්තංහි, සිතවනාහි; තත්ථ,

16 පිණ්ඩං විහාරං සයනාසනඤ්ච
ආපඤ්ච සංඝාටි රජූපවාහනං
සුත්වාන ධම්මං සුගතෙන දෙසිතං
සඞ්ඛාය සෙවෙ වරපඤ්ඤ සාවකො.

17 තස්මා හි පිණ්ඩෙ සයනා සනෙ ච
ආපෙච සංඝාටි රජූප වාහනෙ
එතෙසු ධම්මෙසු අනූපලිත්තො
භික්ඛු යථා පොක්ඛරෙ වාරිබින්දු.

18 ගහට්ඨ වත්තං පන වො වදාමි
යථා කරො සාවකො සාධු හොති
නහෙ සො ලබ්භා සපරිග්ගහෙන
ඵස්සෙතුං යො කෙවලො භික්ඛු ධම්මො.

(යම් සමාධියකට පැමිණියාහුද) එයින්; දූරෙගමෙන්ති, දුරටපමුණු වත් හෙවත් (සමාධිචිත්තය විචාදමූලික කෙලසයන් කෙරෙහි වි සුරුවන්නාහුය.)

16 පිණ්ඩං, පිණ්ඩපාතයද; විහාරං, ආවාසයද; සයනාසනඤ්ච, සෙනසුන්ද, ආපඤ්ච, ගිලානප්‍රත්‍යයද; සංඝාටි, චීවරයද; රජූපවාහණං, රජස්බෝවනයද; සුගතෙන, යහපත් ගමන් ඇති බුදුරජාණන්වහන්සේ විසින්, දෙසිතං, දේශනාකරණලද; ධම්මංසුත්වාන, ධර්මයඅසා; වරපඤ්ඤසාවකො, උතුම් ප්‍රඥාවඇති ශ්‍රාවකතෙම; සංඛාය, ප්‍රත්‍යවෙක්ෂාකොට හෙවත් සලකා; සෙවෙ, සේවනයකරන්නේය හෙවත් (සිව්පස පස්විකා වලදන්නේය.)

17 තස්මාහි, එහෙයින්වනාහි; පිණ්ඩෙ, පිණ්ඩපාතයෙහිද; සයනාසනෙච, සෙනාසනයෙහිද; ආපෙච, ගිලානප්‍රත්‍යයෙහිද, සංඝාටිරජූපවාහනෙ, සිවුරු රජස්බෝවනයෙහිද, යන එතෙසු ධම්මෙසු, මේ චතුර්විධ ප්‍රත්‍යයෙහි, අනූපලිත්තො, නොඇළුනාවූ; භික්ඛු, ක්ෂීණාශ්‍රාවක භික්ෂුතෙම, පොක්ඛරෙ, පොකුරුපතෙහි නොඇළුනාවූ; වාරිබින්දුයථා, දියබිඳුව යම්සේද; එමෙන් (සිව්පස යෙහි නොඇලෙන්නේය.)

18 යථාකරො, යම් පරිද්දකින් පිළිපදින්නාවූ; සාවකො, ගෘහස්ථ ශ්‍රාවකතෙම; සාධුහොති, යහපත්වෙයිද, එබඳුවූ, ගහට්ඨවත්තං පන, ගිහිවතවනාහි; වො, තොපට; වදාමි, කියමි; යොකෙවලො භික්ඛුධම්මො, යම් සියළු භික්ෂු ධර්මයක් ඇද්ද; සො, ඒ සියළු භික්ෂු ධර්මයතෙම; සපරිග්ගහෙන, කෙත්වත් ආදි පරිග්‍රහසහිතවීමෙන්; ඵස්සෙතුං, සපර්ශකරන්ට හෙවත් පිළිපදින්ට; නහිලබ්භා, නොබලන්නාහුය.

19 පාණං නහානෙ නච ඝාතයෙය්‍ය
නචානුජඤ්ඤා හනතං පරෙසං
සබ්බෙසු භූතෙසු නිධාය දණ්ඩං
යෙ ථාවරා යෙච තසන්ති ලොකෙ.

20 තතො අදින්නං පරිවජ්ජයෙය්‍ය
කිඤ්චි ක්වචි සාවකො බුජ්ඣමානො
නහාරයෙ හරතං නානුජඤ්ඤා
සබ්බං අදින්නං පරිවජ්ජ යෙය්‍ය.

21 අබ්‍රහ්ම චරියං පරිවජ්ජ යෙය්‍ය
අඞ්ගාර කාසුං ජලිතං ව විඤ්ඤූ
අසම්භුනන්තො පන බ්‍රහ්මචරියං
පරස්ස දාරං නා තික්ක මෙය්‍ය.

---

19 ලොකෙ, මේලෝකයෙහි; යෙථාවරා, යම් ස්ථාවර සත්වකෙනෙක්ඇද්ද; යෙචතසන්ති, යම් ත්‍රසථවත්නාවූ සත්වකෙනෙක්ඇද්ද; සබ්බෙසුභූතෙසු, ඒ සියළුසත්වයන්කෙරෙහි; නිධායදණ්ඩං, බහා තබනලද දණ්ඩමුද්ගරාදින්ඇතිව, නොහොත් දණ්ඩනයනොගැනීම්වශයෙන්තබා; පාණංනහානෙ, ප්‍රාණීන්නොනසන්නේය; නචඝාතයෙය්‍ය, නොනසවන්නේය; හනතං, නසන්නාවූ; පරෙසං, අනුන්ට; නානුජඤ්ඤා, අනුනොදන්නේය, හෙවත් නොකැමැතිවන්නේය.

20 තතො, ඉන්පසු; බුජ්ඣමානො සාවකො, දෙස දන්නාවූ ශ්‍රාවකතෙම; ක්වචි, ග්‍රාමආරණ්‍යාදි යම්කිසිතැනෙක්හී, කිඤ්චි, ස්වල්පවූද; අදින්නං, හිමියන්විසින් නුදුන්දෙය; හෙවත් හොරකම; පරිවජ්ජයෙය්‍ය; දුරුකරන්නේය; නහාරයෙ, සොරකම් නොකරවන්නේය; හරතං, ගන්නාහටද, නානුජඤ්ඤා, නොඅනුදන්නේය; සබ්බංඅදින්නං, හිමියන්විසින් නුදුන් සියළුදෙය; පරිවජ්ජයෙය්‍ය, දුරුකරන්නේය.

21 විඤ්ඤූ, නුවනැත්තාවූ පුද්ගලතෙම; ජලිතං, දිලිසෙන්නාවූ, අඟාරකාසුංඉව, අඟුරුවලක්මෙන්සිතා; අබ්‍රහ්මචරියං, ලාමකහැසිරීම, හෙවත් මෛථුනසේවනය; පරිවජ්ජයෙය්‍ය, දුරුකරන්නේය; බ්‍රහ්මචරියංපන, බ්‍රහ්මචර්‍ය්‍යාවවනාහි; අසම්භුනන්තො, රක්නට නොහැකිවන්නාවූ පුද්ගලතෙම, පරස්සදාරං, පරස්ත්‍රිය; නාතික්කමෙය්‍ය, නොඉක්මවන්නේය, හෙවත් සේවනය නොකරන්නේය.

22 සභග්ගතො වා පරිසග්ගතො වා
එකස්ස වෙකො න මුසා භණෙය්‍ය
න භාණයෙ භණතං නානුජඤ්ඤා
සබ්බං අභූතං පරිවජ්ජයෙය්‍ය.

23 මජ්ජඤ්ච පානං න සමාචරෙය්‍ය
ධම්මං ඉමං රොචයෙ යො ගහට්ඨො
න පායයෙ පිබතං නානුජඤ්ඤා
උම්මාදනන්තං ඉති නං විදිත්වා.

24 මදා හි පාපානි කරොන්ති බාලා
කාරෙන්ති චඤ්ඤෙ පි ජනෙ පමත්තෙ
එතං අපුඤ්ඤ යතනං විවජ්ජයෙ
උම්මාදනං මොහනං බාලකන්තං.

25 පාණං නහානෙ නචාදින්න මාදියෙ
මුසා නභාසෙ නච මජ්ජ පො සියා
අබ්‍රහ්ම චරියා විරමෙය්‍ය මෙථුනා
රත්තිං නභුඤ්ජෙය්‍ය විකාල භොජනං.

---

22 සභග්ගතොවා, සභාවකට ගියේහෝ; පරිසග්ගතොවා, පිරිසක්මැදට ගියේහෝ; එකොවා, තනිවූයේහෝ; එකස්සච, එකක් හටද; න මුසාභණෙය්‍ය, බොරුනොකියන්නේය; න භාසයෙ, නොකියවන්නේය; භණතං, කියන්නාහටද, නානුජඤ්ඤා, අනුනොදන්නේය; සබ්බං අභූතං, සියළු අභූතවාදය; පරිවජ්ජයෙය්‍ය, දුරුකරන්නේය; හෙවත් බොරු නොකියන්නේය.

23 යොගහට්ඨො; යම්ගෘහස්ථකෙනෙක්තෙම, ඉමංධම්මං, මේගෘහස්ථධර්මය; රොචයෙ, කැමතිවන්නේද; සො, හෙතෙම; නං, ඒ සුරාපානය, උම්මාදනංඉති, උමතුබවට කාරණයයි; විදිත්වා, කාරණදැන; මජ්ජඤ්චපානං, මද්‍යපානයෙහි; න සමාචරෙය්‍ය; නොහැසිරෙන්නේය; න පායයෙ, පානයනොකරන්නේය; පිබතං, බොන්නාහටද; නානුජඤ්ඤා, නොඅනුදන්නේය හෙවත් කැමතිනොවන්නේය.

24 බාලා, අඥානයෝ; මදාහි, මත්වීම හේතුකොටගෙණ; පාපානි, පව්; කරොන්ති, කරත්; අඤ්ඤෙපිජනෙ, අනිකුදුජනයන්; පමත්තෙකරෙන්ති, ප්‍රමාදකරත්; උම්මාදනං, උමතුකරන්නාවූ; මොහනං, මුළාකරන්නාවූ; බාලකන්තං, අඥානයන්කැමතිවන්නාවූ; එතං අපුඤ්ඤායතනං, මේ අකුශලවාරය; විවජ්ජයෙ, දුරුකරන්නේය.

25 පාණංනහානෙ, ප්‍රාණඝාතනොකරන්නේය; අදින්නං, (හිමි

26 මාලං න ධාරෙ න ච ගන්ධමාචරෙ
මඤ්චෙ ඡමායං ච සයෙථ සන්ථතෙ
එතං හි අට්ඨඞ්ගිකමාහු පොසථං
බුද්ධෙන දුක්ඛන්තගුනා පකාසිතං

27 තතො ච පක්ඛස්සුපවස්සු පොසථං
චාතුද්දසිං පඤ්චදසිඤ්ච අට්ඨමිං
පාටිහාරිය පක්ඛඤ්ච පසන්නමානසො
අට්ඨඞ්ගුපෙතං සුසමත්තරූපං.

යන් විසින්) නුදුන්වස්තුව; නචආදියෙ, නොමගන්නේය; මුසාන භාසෙ, බොරුනොකියන්නේය; නචමජ්ජපොසියා, මද්‍යපානය නොකරන්නේය; අබ්‍රහ්මචරියා, ලාමකහැසිරීම් සඞ්ඛ්‍යාතවූ; මෙථුනා, මෛථුන ධර්මසේවනයෙන්; විරමෙය්‍ය, වළකින්නේය; රත්තිං, රාත්‍රියෙහිද; විකාලභොජනං, දහවල්විකාලයෙහිභොජනය; න භුඤ්ජෙය්‍ය, අනුභවනොකරන්නේය.

26 මාලං න ධාරයෙ, (ගෙතූ නොගෙතූ) මල් නොදරන්නේය; නචගන්ධමාචරෙ, සුවඳවිලවුන් නොගල්වන්නේය; මඤ්චෙ, (පමණවූත්)ඇඳෙහි (හෝ); සන්ථතෙ, කැපඇතිරිලිඅතුරණලද; ඡමායංච, බිම හෝ; සයෙථ, සයනයකරන්නේය; (යන) එතං අට්ඨඞ්ගිකංහි, මේ අෂ්ටාඞ්ගයවනාහි; දුක්ඛන්තගුනා, සංසාර දුක්ඛයාගේකෙළවරටගියාවූ; බුද්ධෙන, සර්වඥරාජෝත්තමයානන්වහන්සේ විසින්; පකාසිතං, ප්‍රකාශකරණලද; උපොසථං ආහු, උපොසථ සීලයයි කීහු (හෙවත් උපොසථසීලය දේශනාකර වදාළසේක.)

27 තතො, එහෙයින්; පක්ඛස්ස, පක්ෂයසම්බන්ධවූ; හෙවත්(අඩමසක්සම්බන්ධකොටඇති; චාතුද්දසිං, තුදුස්වකද; පඤ්චදසිං, පසළොස්වකද; අට්ඨමිං, අෂ්ටමියද; පාටිහාරියපක්ඛඤ්ච, පාටිහාරියපක්ෂයද; හෙවත් (වස්සානසෘතුවආදි ඒ ඒ කාලවල, නිරන්තරයෙන් රක්ෂාකටයුතුවූ පාටිහාරිය පක්ෂයද—"පාටිහාරියපක්ඛඤ්චා"ති එත්ථ පන වස්සූපනායිකාය පුරිමභාගෙ ආසාළ්හිමාසො අන්තොවස්සෙ තයොමාසා කත්තිකමාසොති ඉමෙපඤ්චමාසාපාටිහාරිය පක්ඛොතිවුච්චන්ති—ආසාළ්හි කත්තික ඵග්ගුණමාසා තයොඑවාති) අට්ඨඞ්ගුපෙතං, අෂ්ටාඞ්ගයෙන්යුක්තවූ; උපොසථං, උපොසථසීලය; පසන්නමානසො, ප්‍රසන්නවූ සිතින්; සුසමත්තරූපං, අඛණ්ඩාදි වශයෙන් සම්පූර්ණව; උපවස්සු, වෙසෙව; හෙවත් (උපොසථ සීලය යහපත්ව රක්ෂාකරව්යයි වදාළසේක.)

28 තතො ච පාතො උපවුත්ථූපොසථො
අන්නෙන පානෙන ච භික්ඛු සංඝං
පසන්න චිත්තො අනුමොද මානො
යථා රහං සං විභජෙථ විඤ්ඤූ.

29 ධම්මෙන මාතා පිතරො භරෙය්‍ය
පයොජයෙ ධම්මිකං සො වණිජ්ජං
එතං ගිහී වත්තයං අප්පමත්තො
සයං පභෙනාම උපෙති දෙවෙ'ති.

---

28 තතොච, ඉන්පසුද; පාතො, උදෑසන; උපවුත්ථූපොසථො, වසනලද පෙහෙවස් ඇති; විඤ්ඤූ, පණ්ඩිතතෙම; අන්නෙන, ආහාරයෙන්ද; පානෙන, (අෂ්ටවිධපානවර්ගාදියෙන්ද; යථාරහං, ශක්තිවූපමණින්. පසන්නචිත්තො, ප්‍රසන්නවූසිත්ඇතිව, අනුමෝද මානො, නිරන්තරයෙන් සතුටුවනුලබමින්, භික්ඛුසංඝං, භික්ෂුසංඝයා,; සංවිභජෙථ, වළඳවන්නේය.

29 ධම්මෙන, දැහැමින්ලැබූනාවූ භොගයෙන්; මාතාපිතරො, දෙමව්පියන්; භරෙය්‍ය, පොෂ්‍යකරන්නේය; ධම්මිකංවණිජ්ජං, ධාර්මිකවෙළඳාම; පයොජයෙ, යොදවන්නේය; එතංගිහීවත්තයං, මේ ගිහිවතෙහිවනාහි; අප්පමත්තො, අප්‍රමාදවූ; සො, ඒශ්‍රාවකතෙම; සයංපභෙනාම, තමන් ආලෝකයෙන් අඳුරුවිදහා පවත්නාවූ; දෙවෙ, දෙවියන්හා (එකීභාවයට;) උපෙති, පැමිණෙයි—සර්වඥ රාජෝත්තමයානන්වහන්සේ විසින් මේ ධාම්මිකසූත්‍රාගත ධර්මදේශනාව නිමවා වදාළසේක.

නිමි

දැන්වීමයි.

—— 000 ——

මෙම ධම්මිකසූත්‍රය කුදුගොත් සඟියෙහි සූත්‍රනිපාතයට අයත් මධුරමනොහර ධම්දෙශනාවකි. හෙද වනාහි ධම්ප්‍රදීපායමානවූ භාග්‍යවතුන්වහන්සේ විසින් තමන්වහන්සේකරා පැමිණි නාමයෙන්හා ප්‍රතිපත්තියෙන් "ධාම්මික"නම්වූ අනාගාමී උපාසකයා ආරබ්ධ වදාරණලදුව ඔහුවිසින් පිළිගත් බැවින් මෙනම් විය,

මෙය ගිහිපැවිදි උභයපක්ෂයගේම උභයාර්ථසිද්ධිය සඳහා භික්ෂු ධම්මය සහ ගිහිධම්මය (ගිහිවත)ත් විස්තරකොට පුච්ඡාවිසජ්ජාවශයෙන් වදාරණලද්දක්බැවින්ද. පොතරුගෙණ භාවිතාකරණ සකලසත්පුරුෂ පින්වතුන්ටම මෙහි අනර්ඝතාවය අතඹුලක්සේ හැඟී යනබැවින්ද බෙහෙවින් වර්ණනානොකරමු.

ඓරාවන දිව්‍යපුත්‍රයා සම්බන්ධ අර්ථකථාවත් පදාර්ථ සන්නවත් තිබුනාබැවින් අර්ථකථාවට අනතුරුව යෙදීමු.

විභක්තියට සමනොවූ ඇතම්පද පුරාණ සන්නයෙහි තිබුනාහෙයින් එසේම යෙදීමු.

ඇටුවා සහ සන්න ත්‍රයක් පරීක්ෂාකොට ශුද්ධකරණලද මෙහි අපගේ ප්‍රමාදදීයෙන් අවශිෂ්ටදෝෂයක් ඇතහොත් එයද ප්‍රාඥයෝ සෝධනයකෙරෙත්වා.

මගේසිල්එක නොමැතිපොතක් ලැබුනොත් නඩුමාගීයේ ප්‍රකාර දඩුයම් පමුණුවනුලැබේ. නැවත නැවතත් අච්චුගැසීමේ අයිතිවාසිකම මටම තබාගත්තෙමි.

මෙව්වගට,

H. JULIAN FERNANDO.

ශුද්ධපත්‍රය

				අශුද්ධ	ශුද්ධ
6	පිටේ	3	පෙලේ	පදුමිනියො	පදුමිණීයො
7	,,	16	,,	පුරෙසුං	පූරෙසුං
,,	,,	18	,,	පුරෙත්වා	පූරෙත්වා
8	,,	3	,,	විහුරෙන	විහාරෙන
,,	,,	8	,,	ආගතෙ	ආගතො
,,	,,	13	,,	තිත්ථකයෙහි	තිත්ථකරෙහි
,,	,,	,,	,,	තිරත්ථ	තිත්ථෙ
,,	,,	14	,,	සබ්බජිතා	පබ්බජිතා
,,	,,	23	,,	අත්තප්පභෙදෙ	අත්ථප්පභෙදෙ
,,	,,	37	,,	සත්තතිසබොධ	සත්තතිංසබොධි

සබ්බ දානං ධම්ම දානං ජිනාති

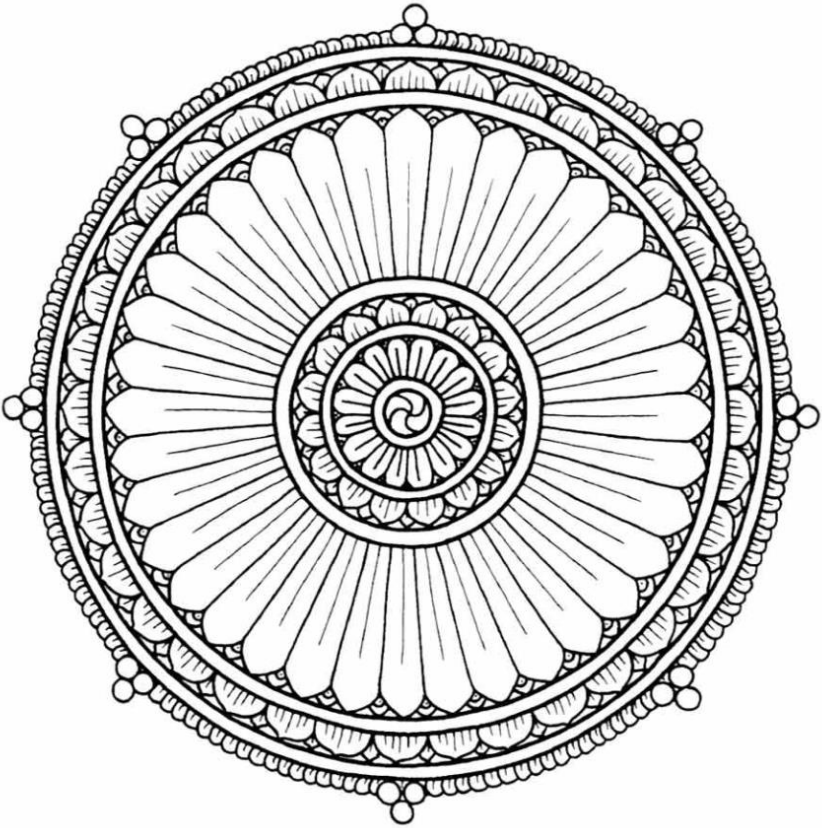

නිබ්බාන පච්චයෝ හෝතු